

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ BAŞKANI

MUSTAFA V. KOÇ'UN

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

10 Aralık 2010

Sheraton Oteli, Ankara

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Mecidiyeköy Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxioffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Bakanım, Değerli Üyeler, Değerli Basın Mensupları,

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi'ne hoş geldiniz.

İstişare konseylerimizin yılsonuna denk gelenini geleneksel olarak Ankara'da düzenliyoruz. Yılsonu toplantıları bize hem geçmiş yıla bakma, hem de gelecek yıl hakkında konuşma fırsatı veriyor.

Dünya 2011'e "kur savaşları" adı verilen bir küresel ekonomik fenomen ile giriyor. Bu savaşın, Çin'in, Yuan üzerine baskı uygulayarak değerini düşük tutmaya çalışmasıyla başladığına dair dünya kamuoyunda genel bir kabul var. ABD'nin 2011 Temmuz'una kadar 600 milyar dolarlık kamu kâğıdını alacağını açıklaması, yani bu miktarda para basacağını duyurması ikinci büyük cephe olarak görülüyor.

Brezilya, Tayland gibi bazı gelişmekte olan ülkelerin ise ekonomilerini artan oranlarda tehdit edeceğini düşündükleri sıcak para akışını önlemek için, sıcak para vergisi dahil, çeşitli kısıtlayıcı önlemlere başvurmaları bir başka cephe olarak karşımızda duruyor.

Peki ne oldu da, geçen sene bu zamanlar küresel krizden çıkış süreci tartışılırken, bir yıldan kısa bir süre içinde bir kez daha tüm dünya kaygı içinde gelişmeleri izlemeye başladı? Her şeyden önce, krizin ortaya çıkışını izleyen günlerde nispeten birlikte hareket etmeye çalışan gelişmiş batı ülkeleri, ilerleyen zamanla bu senkronize hareketi sürdürmeyeceklerini ortaya koydular.

Başlangıçta krize batılı hükümetlerin birlikte müdahalesi konusunda görüş birliği vardı. Bir süre sonra beklenti tüm G20'yi içerecek şekilde genişledi. Oysa ilerleyen zaman, G20'nin birlikte hareketi organize etme konusunda isteksizlikle yetersizlik arası bir yerde sıkışıp kaldığını gösterdi.

Kamu açıklarının yarattığı ülke krizlerinin ilkinin sergileyen Yunanistan'a destek verilmesi konusunda Almanya'nın başı çektiği bir isteksizliğe şahit olduk. Euro bölgesini toptan bir çalkantıya sürüklemesi riskine rağmen, Yunanistan'a destek olma konusundaki isteksizlik, AB içinde beklenenin ötesinde yandaş buldu. Birlikte tavır alma ve destekleri sürdürme yaklaşımı ciddi bir şekilde yara aldı.

Ancak batı dünyasına göre küresel ekonomik krizden çıkıştaki gecikmenin sorumlusu, parası olduğu halde harcamayan, iç tüketimini artırma çabası göstermeyen, sürekli ihracat fazlası veren ve küresel pazarlarda rekabet avantajını korumak için parasının değerini düşük tutmakta ısrar eden Çin'di.

Aslında Almanya'nın durumu da Çin'e biraz benziyordu ama, son birkaç aya gelene kadar onu pek tartışan olmamıştı. Başlangıçta bu tartışmalar alçak perdeden sürüyordu. Taa ki, geçtiğimiz Eylül ayının sonunda Brezilya sesini çıkarana kadar... Yaşanan sıkıntının adını Brezilya Maliye Bakanı Mantega açık bir şekilde ortaya koymuştu: "Uluslararası Kur Savaşları..."

Kur savaşları gelişmekte olan ülkelere zarar verme potansiyeli çok yüksek bir ortam yaratıyordu. Çünkü Çin'in, Avrupa'nın ve ABD'nin paralarının değerini düşük tutarak ihracatta rekabet avantajı elde etmeye çalışmaları, gelişmekte olan ülkelerin dünya pazarlarındaki rekabet gücünü kırıyordu.

Şimdi de, ABD Merkez Bankası'nın 600 milyar dolarlık kamu kağıdını almak için basacağı dolarlar gelişmekte olan ülkeler için bir tehlike oluşturuyor. Bu para büyük ölçüde, cari açıkları nedeniyle faizleri nispeten yüksek olan gelişmekte olan ülkelere gidecek, bu ülkelerin paraları daha da değerlenecek. İhracat sektörlerini olumsuz etkileyecek böyle bir gelişme muhtemelen işsizliğin artmasıyla sonuçlanacak.

Sıcak para girişine karşı alacağınız tedbirler büyüme hızınızı yavaşlatırken yine sizi işsizliğin artması riskiyle karşı karşıya bırakacak. Bir başka deyişle, küresel gelişmeleri belirleyen ülkelerin siyasetçilerinin olaya "gemisini kurtaran kaptan" anlayışıyla bakmaları, tüm küresel ekonomiyi yeni bir çalkantıya doğru sürüklemeye potansiyeli yaratıyor.

Tehlikeyi aslında herkes görüyor. Ama kimse mevcut pozisyonunu terk etmek istemiyor. İşte bu yüzden, herkesin birer adım geri çekilerek çözümü birlikte arayacakları bir zemin olan G20 platformu çok önemliydi. Ne yazık ki Seul Zirvesi, aslında tarafların mevcut pozisyonlarından bir adım bile kıvılcımadıkları bir biçimde sonuçlandı.

Değerli üyeler,

Bildiğiniz ve yakından izlediğiniz konuları burada iki nedenle uzun uzun anlattık. Bunun birinci nedeni kamuoyunun dikkatini bu konu üzerine daha fazla çekmek istememizdir. Çünkü ülkemize de potansiyel etkisi büyük olabilecek bu konu bizce hala yeterince tartışılmıyor. İkinci neden ise, konunun son derece çapraşık olduğunun altını çizmek istememizdir.

Çözumsuz gibi duran bu tablonun yalnız iktidar tarafından değil, muhalefet tarafından da çok dikkatle incelenmesi gerekiyor.

ABD, Çin, AB gibi ekonomiler, büyümenin sağlanmasını veya sürdürülmesini, rekabet gücünün korunmasını ve işsizliğin azaltılmasını sağlayacak politikalar üretmeye çalışıyorlar. Bu ülkelerin hükümetleri bu politikalarıyla iç politik riskleri minimize etmeye çalışıyorlar. Bunu yaparken, dünyayı, kendi iç siyasi endişeleriyle yarattıkları yeni bir ekonomik çalkantıya doğru sürüklüyorlar.

Bu ortamda seçimleri yaklaşmış bir Türkiye'nin de benzeri bir bakış açısını benimseyip hataya düşmemesi ve küresel kriz sırasındaki göreceli iyi performansını sürdürerek kendi kendine ilave zararlar vermemesi lazım.

Bizce bu ortamda sağlıklı karar alabilmek için 5 noktaya azami dikkat göstermek gerekiyor:

1. Alınacak önlemler ile ilgili olarak iç istişare mekanizmalarının hızlı, sürtünmesiz ve önyargısız işlenmesini sağlamak.
2. Tüm dünya ekonomik savaş içindeyken, bu alana ait gelişmeleri iktidar ve muhalefet olarak seçim atmosferinin gündelik çatışmalarına malzeme yapmaktan kaçınmak.
3. Böyle bir ortamda uluslararası planda üzerimizdeki baskıyı hafifletecek, daha fazla güven yaratacak diplomatik adımlar atarak, kronik dış politik sorunlarımızın çözümünde yapıcı adımlar atmak.

4. Uluslararası meselelerde tavır alırken özellikle batı dünyası üzerinde yarattığımız kaygı uyandırıcı algılamaları, güven yaratıcı yaklaşımlarla dengelemek.
5. Bu güveni uluslararası platformlarda etkili biçimde kullanarak, kur savaşlarının tüm dünyaya eş zamanlı olarak zarar verme potansiyelinin önüne geçmek için alınabilecek aksiyonlarda aktif bir tutum benimsemek.

Bu beş yaklaşım noktası aslında üç alanı ilgilendiriyor: Ekonomi, siyaset ve diplomasi...

Sondan başa doğru gidelim:

Diplomaside ülkemizin son yıllarda önemli ilerlemeler kaydettiğini söyleyebiliriz. Sayın Bakanımızın da vizyonunu ve yoğun mesaisini ortaya koyduğu bu süreçte, Türkiye, yöresel bir güç olarak konumunu kuvvetlendirdi. “Komşularla sıfır sorun” politikası, bu ilerlemenin en önemli köşe taşı oldu.

Bu dönemde, “eksen kayması” yorumuna maruz kalmamız, bazı söylemlerin, diplomatik eylemlerin önüne geçmesinden kaynaklandı. Oysa, dünyanın değer yaratan alanları nispi olarak Türkiye’nin batısından doğusuna doğru kayıyor. Türkiye de bu değişime göre pozisyon alıyor.

TÜSİAD olarak, bu pozisyon alışın doğru olduğunun altını çizdik ve Türkiye’nin aslında şimdi gerçek bir ilişki ve iletişim köprüsüne dönüştüğünü anlatmaya çalıştık. Ülkemiz Batı Dünyası ile ilişkilerini güçlendirdikçe Doğu’nun tercih edeceği bir ortak haline geliyor. Doğu Dünyası ile güçlü ilişkiler tesis ettikçe de, Batı’nın vazgeçemeyeceği bir ortak konumuna yükseliyor.

Türkiye’nin AB ile ve ABD ile olan ilişkilerinin anahtarları da burada yatıyor. Kısacası, mevcut küresel ekonomik savaş ortamında, atılacak yeni diplomatik adımlarla, küresel planda güven yaratacak bir Türkiye’nin sözünü de daha fazla dinletebileceğine inanıyoruz.

Gelelim, 2011’in potansiyel küresel ekonomik çalkantılarıyla baş edebilmek için gerekli siyasi ortam konusunda söylediklerimize...

Biz belirli konularda partilerin günlük çekişmelerinden arınmış alanlar yaratmalarından ve ülke çıkarlarını ilgilendiren adımları birlikte atmalarından her söz ettiğimizde, bu konuda bir eleştiri alırız. Kimilerine bu yaklaşım biraz naif gözükür. Ancak biz bu konudaki ısrarımızı sürdüreceğiz.

Üstelik bu kez Türk Ticaret Kanunu’nun partilerin ortak çabasıyla yasalaşma noktasına gelmesini olumlu bir örnek olarak kullanacağız. Partilerimizin, Türk Ticaret Kanunu gibi, Türkiye’de iş yapma biçimini baştan inşa edecek, yatırım ortamını iyileştirecek, kayıt dışını azaltacak, şeffaflığı ve kurumsallaşmayı geliştirecek bir yasa üzerinde uzlaşmasına “devrim” niteliğini yakıştırmak, herhalde abartılı olmayacaktır.

Sayın Bakanım, Değerli Üyeler,

2011’de, küresel girdaplara yakalanmamak için ihtiyaç duyduğumuz sağlıklı karar ortamına ekonomi penceresinden de bakarak sözlerimi tamamlamak istiyorum:

Ekonomi alanında küresel örneklerin peşine takılmak her zaman doğru olmayabilir. Semptomları giderecek çözümler aramak yerine, sorunların kaynağına inme yolu izlenirse, devalüasyon gibi, sıcak paraya ek vergiler konması veya kredi havuzunun daraltılması gibi önlemlerden önce,

- Sıkı bir maliye politikasının nasıl izlenebileceğinin tartışılmasının,
- Yapısal reformların sağlayabileceği telafi imkânlarının gözden geçirilmesinin,

Daha yararlı ve daha kalıcı çözümler üretebileceğini görmek mümkün olacaktır. Kuşkusuz seçim döneminde sıkı maliye politikasından söz etmek hoş karşılanmayacaktır. Ya da çok fazla tekrarlanıp kayda değer adımlar atılmadığı için, içi boş bir retorik haline dönen yapısal önlemler, kimsede heyecan uyandırmayacaktır.

Ancak teknik olarak doğru çözümleri, “uygulanamazlık” damgasıyla bu kadar erken terk etmek ve kolay olan yola sapmak, bize daha sonra telafisi çok zor olacak zararlar verebilir. Oysa siyasetin asıl işlevi, uygulama güçlüklerini ortadan kaldıracak, teoriyi hayatın içine sokacak yolları ve yöntemleri geliştirmek olmalıdır.

TÜSİAD, her zamanki gibi, etkin ve sağlıklı politikalar oluşturma sürecine tüm gücüyle destek vermeye devam edecektir.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.